

EYVAH KADIN!..

Karın Karakaşlı

İnsan haber niyetine hep aynı olayın farklı versiyonlarını okursa ne hisseder? Sanki sürekli tek bir şeyin hiç değişmeden yaşandığını... Kadına yönelik şiddet, tecavüz ve cinayet haberlerinin bende yarattığı etki tam da bu.

Hikâye hep aynı izlek üzerinden ilerliyor. Eşinin şiddetinden kaçan, boşanan ya da boşanmakta olan bir kadın, genelde yerleştiği sığınma evinden ya da bulunduğu yerden görüşmek üzere çağırılıp oracıkta belinde ille de silah ya da bıçak bulunan ve elbette cinnet getiren erkek tarafından öldürülür. Çocuklar hep tanıktır vahşete.

Bu salgın katledişlerin boyutu nihayet kadını koruma yasasının gündeme getirilmesini sağladı. Ama kadın canı, kadın kanı üzerinden yürütülen çabalar, korkarım, daha çok cinayet pahasına ilerleyecek. Yasa, şiddet uygulayan erkeğe elektronik pranga takılmasından telefonlarının dinlenmesine, şiddetle mücadele birimleri kurulmasından mağdur kadına mali destek ve barınma desteği verilmesine kadar bir dizi önlem öngörüyor. Ama asıl soru ve sorun hâlâ havada asılı duruyor: Kadını öldürmek neden bu kadar kolay?

Kerelerce devletten koruma istemiş ve sonrasında göz göre göre sokak ortasında öldürülmüş kadınlar bunun bir yanıtı. Kışladan sahaya, trafikten ev ortamına her yerde kadını aşağılayan küfürlerin günlük hayat parçası olması bunu bir yanıtı. Kadın-erkek eşitliğinden nasibini almayan, toplumsal cinsiyet rollerinden bihaber ders kitapları bunun bir yanıtı. 'Kadın' sözcüğü yerine 'bayan' demenin kibarlık addedilmesi bunun bir yanıtı. Tecavüz davalarında, hâlâ sanıkların toplumdaki saygın yerinin ya da davacı kadının medeni hali, yaşama biçimi gibi unsurların savunma gerekçesi olarak sunulabilmesi, bunun bir yanıtı.

Rakamlar korkunç: Türkiye'de kadın cinayetlerinin sayısı yedi yılda yüzde 1400 arttı. İstanbul'da boşanma başvurularının yüzde 85'inin nedeni şiddet. Adalet Bakanlığı'nın verilerine göre 2002 ile 2009 arasındaki yedi yıl içinde kadın cinayetlerinde yüzde 1400 artış olduğu kaydedildi.

İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) hazırladığı rapora göre "Kadın cinayetlerinin nedenleri arasında ilk sıralarda 'namus davası', 'yoksulluk', 'işsizlik', 'aldatma', 'evi terk etme', 'boşanma', 'cinsel ilişkiye girmek istememe' yer alıyor. Kadına yönelik şiddetin artarak devam

etmesinde ataerkil yapının ve toplumun tüm kurumlarında şiddeti olağan gören cinsiyetçi kültürün rolü olduğu” söylenen raporda, devletin bunu önleyecek politikalarından yoksun olduğu ifade edildi.

Geldik işte o en tabu konuya... Kadının da erkeğin de özgür, doğal ve sevgi içeren cinsellikten nasibini alamadığı bir düzende, “aile terbiyesi” gereği insan hayatının bu en doğal parçası yok sayılıyor. Bir yandan da ama, bastırılmışlığına inat, en pornografik hâliyle her an yeniden üretiliyor.

Kadir Has Üniversitesi'nin düzenlediği Tezer Özlü sempozyumunda, cinselliğin o belirleyici rolünü bir kez daha hissettim. Yazdığı tek bir sözcük bile zamana yenik düşmeyen o kadın, kendi benliğini bulma mücadelesi üzerinden yakıcı sorular soruyordu bir kez daha: “Bu kitapta bir şoku anlatmak istedim. On bir yaşındaki, bir Türk küçük burjuva ailesinin çocuğunun, yirmi yaşına dek okumak için gönderildiği İstanbul kentindeki çeşitli yabancı okullardan biri olan Avusturya okulunda karşılaştığı Batı kültür ve eğitiminin yarattığı şoku. Küçük burjuva ana babalar, Türkiye ulusal bağımsızlık savaşından sonraki heyecanlı kuşağın vatansever kişileridir. Taşradan İstanbul kentine yeni gelip, burada küçük yaşta Avusturya ve özellikle Alman kültürü ile Katolik kilise okulunda karşılaşan bir Türk kızı ne olur? Evinden kaçmak ister, çünkü bu evlerde süren durgun yaşamın, sevgisiz yaşamın, iç içe yaşamın düşündüğüne uymadığının şokunu yaşar. Okuldan kaçmak ister, çünkü okul karanlık bir kilisedir. Okulda öğretilen birçok yalan, gerçek yaşamda hiçbir zaman gerekmeyecektir. 1950 yıllarında Türkiye’de sol literatür yasaktır. Yeni yetişen kuşak, ancak varoluşçuluk felsefesini karşısında bulmaktadır. Sevişmek isteyince evlenmek zorundadır, ülkenin düzeni evliliği gerektirmektedir. Ama bu insanın ahlâk anlayışı artık kendi ülkesinin erkekleriyle nasıl bağdaşacaktır? Bu iki kültürlü insan, yolunu çizebilmek için neyi seçecektir? Ona, içinde yaşadığı toplumun genel düzeyinden çok daha fazlası öğretilmiş, sonra da ondan bu ülkenin kurallarına uyması istenmiştir.” (Duru, 1997: 145)

Yalanları delmek uğruna sinir kliniklerindeki insanlık dışı muamelelerden geçmeyi de göze alan Tezer Özlü, cinselliği bir varoluş gereği olarak gördü, öyle yaşadı, öyle paylaştı. Kadınlara erkeğin birleşmesini, hayatın mucizesi olarak olanca yaşama sevinciyle kutsadı. Bedenini hiçbir kimliğe, sınıfsal beklentiye feda etmedi. Ve hep yola düştü. Çünkü bu basıklık, hayat olamazdı. *Çocukluğun Soğuk Geceleri*’nde şöyle seslendi bize: “Pazar günleri... Şimdilerde... sokak aralarından geçerken... gözüme picamalı aile babaları ilişirse, kışın, yağmurlu gri

günlerde tüten soba bacalarına ilişirse gözlerim... evlerin pencere camları buharlanmışsa... odaların içine asılmış çamaşırlar görürsem... bulutlar ıslak kiremitlere yakınsa, yağmur çiseliyorsa, radyolardan naklen futbol maçları yayınlanıyorsa, tartışan insanların sesleri sokaklara dek yansiyorsa, gitmek, gitmek, gitmek, gitmek, gitmek, gitmek... isterim hep.”

Pazar günleri hâlâ sonsuzluğa uzuyorsa ve içimizde hep o gitmek duygusu varsa, yasalardan da fazlasına ihtiyaç var demektir. Kadından korkmamaya, en çok da... İnsan korktuğunu inkâr eder, korktuğu için önlem alır. Kadın, kadınca yaşayabildiğinde erkeği de özgürleştirir, toplumu da. Yeniden kodlanır yaşama biçimi. Ama bunun için önce adını koymak ve siyasetinden adaletine, basınından aile yaşamına her şeyi sorgulamayı göze almak gerekir. Muhafazakârlık kavramını şöyle bir sallamak gerekir. Konuşmaları ahlâklı-ahlâksız kutbundan kurtararak başlatabilmek gerekir.

Kadının, kadın olarak kalabildiği yer, korkularımızdan özgürleştiğimiz ve kadın-erkek kendimiz olabildiğimiz yerdir. O yere ulaşınca kadar da gitmek, gitmek, gitmek... gerekir.